

Hraðræktun jólatrjáa

Jón Kr. Arnarson



Jólatrjáaræktun

- Að minnsta kosti tvær leiðir
 - Ræktun í skógarreitum
 - Rækta á akri



Ræktun í skógarreitum

- Kostir
 - Þekkt aðferð hér á landi
 - Aukabúgrein í skógrækt t.d. bændaskógrækt
 - Ríkisstyrkur til dæmis til plöntukaupa?
 - Ódýrt land
 - Ekki endilega krafa um mikla nýtingu ?

Ræktun í skógarreitum

- Ekki endilega krafa um mikla nýtingu?
- Dæmi:
 - Á Íslandi eru ræktaðar um 700 þús. stafafurur á ári
 - Gefum okkur að markaður fyrir stafafuru gæti orðið 10.000 jólatré á ári.
 - Nýting þarf ekki að vera nema 1,5 %

Ræktun í skógarreitum

- Gallar
 - Langur framleiðslutími
 - Ávöxtunarkrafa á stofnkostnað í mörg ár
 - Lágt hlutfall af nothæfum jólatrjám
 - Mismunandi landgæði
 - Erfitt og seinlegt að höggva tré

Ræktun í skógarreitum

- Gallar framh.
 - Erfitt og seinlegt að hirða um tré, klipping, úðun, formun osfr.
 - Þarf að höggva trén snemma vegna aðgengis
 - Áburðarskortur hjá trjám getur haft neikvæð áhrif á lit og barrheldni

Ræktun á jólatrjáa á akri

- Lítið verið stundað hér
- Aðeins prófað með misjöfnum árangri
- Í raun mjög svipuð ræktun og hnausplönturæktun í garðplöntustöðvum
- Þaðan væri hægt að sækja þekkingu og reynslu

Ræktun á jólatrjáa á akri

- Kostir
 - Hliðstæð ræktun og á hnausplöntum að mörgu leiti
 - Þekking fyrir hendi hjá garðplöntuframleiðendum
 - Stuttur ræktunartími
 - Auðveldari umhirða
 - Auðveldara að höggva



Ræktun á jólatrjáa á akri

- Kostir framh.
 - Fjárfesting á stofnkostnaði skilar sér fyrr
 - Auðveldara að höggva trén nær jólum en í skógarreitum
 - Betra næringarástand og barrheldni
 - Ætti að vera hægt að fá mun betri nýtingu
 - Betri vara

Ræktun á jólatrjáa á akri

- Gallar

- Óvíst með samkeppnisstöðu við ríkisstyrkta skógrækt
- Dýrara land
- Hætta á ofvexti
- Illgresi
- Sjúkdómar
- Holklaki
- Dýrari plöntur í upphafi?



Jólatré á akri

- **Jólatrjáræktun á akri ætti að gefa mun betri vöru**
- **Finna lausnir og þróa ræktunartækni**
- **Þarf að auka rannsóknir og afla nýrrar þekkingar**











Jólatrjáaræktun



Kynning á BS verkefni.

Hraðframleiðsla jólatrjáa á ökrum.

Nýtt rannsóknar- og
þróunarverkefni

Else Möller. Nemi í skógfræði við LBHÍ

Leiðbeinendur:



- Bjarni Diðrik Sigurðsson.



- Jón K. Arnarson.



- Snorri Sigurðsson.

Sagan á bak við:

Heimsókn til stórframleiðanda- Clausholm

- Bil á milli trjáa $0,9 \times 0,9 = 10.000$ tré/ha.
- Býr til grunnform á öll tré. Klípur sprota í maí þegar trén eru 4-5 ára (400-500 tré/klst.).
- Stabklippir (snyrtir stofninn)
- Stjórnar toppvexti með töng eða hormóni.
- Eitrar gegn lús, sveppum og öðrum sníkjudýrum *eftir þörfum*.
- Áburður í apríl og ágúst.

Framleiðir jólatré á 70 ha.
70.000 norðmannspínur á ári



Markmið: Að finna hagkvæma, fljótlega og örugga leið til að framleiða íslensk jólatré.

- Lykilspurningar:
- Hvað tegundir henta best í þetta ræktunarmódel – blágreni, rauðgreni og stafafura?
- Hve mikið áburðarmagn þarf til að fá gott tré?
- Hversu mikið má bæta hlutfall nýtanlegra jólatrjáa með formklippingu?
- Hvaða tegundir svarar best áburðargjöf og formklippingu í þessu ræktunarmódeli?

Markmið: Að finna hagkvæma, fljótlega og örugga leið til að framleiða íslensk jólatré.

- Aukaspurningar:
- Hvaða áhrif hefur mismunandi áburðargjöf á grassamkeppni?
- Hvaða jarðvegsmeðferð hentar best til að forðast frostlyftingu (rýgresi og/eða olieræddike)?
- Hvað þýðir formklipping og toppstjórn fyrir lokaafurð (træets salgbarhed og pris)?
- Er munar á milli tegunda hvað varðar áburðapörf?

Framkvæmd:

- Tilraunin á að fara fram á frjósömum og skjólgóðum ökrum.
- Leggja út tilraunir sem geta svarað lykilsurningum.
- Megintilraun og aukatilraunir.
- **Landpörf: 0,7 ha samtals í hverja tilraun.**
- **Plöntupörf: 3300 plöntur** skipt jafnt á milli blágreinis, rauðgreinis og stafafuru.
- **Lengd tilraunar: 2-15 ár.**

Tilraunarsvæði á Hvanneyri



BS-verkefni:

Útbúa ræktunaráætlun. “Uppskrift” sem lýsir öllu ferlinu frá upphafi til enda.

Megin tilraunamódel með 3 breytum:

1. Tegundir = stafafura, blágreni og rauðgreni.
2. Form = formklippa, klípa sprota og stjórna toppinum.
3. Áburðargjöf = magn og tími.

Þéttleiki: 5000 tré/ha, (18 bakkar m. 35 plöntum, af hverri tegund.

Aukatilraun með stafafuru:

- A. Þar sem grassamkeppni og áburðargjöf er mikilvæg
- B. Athuga hvað áhrif skermar geta haft.
- C. Þar sem frostlyfting skiptir máli.

Auglýsing

Nánast er frágengið að Vesturlandsskógar og Landbúnaðarháskólinn munu setja upp fyrstu tilraunina á Hvanneyri í vor. Vesturlandsskógar koma að uppsetningu, - Lbhí gróðursetur og tekur ábyrgð á að annast umhirðu næstu 10-12 árin.

Við viljum gjarnan endurtaka tilraunina í fleiri landshlutum! Hefur einhver (Landshlutaverkefni, Skógræktarfélag eða einstaklingur) áhuga af að taka þátt í verkefninu? Við getum lagt til tilraunaskipulag og ræktunaráætlun!

Áhugasamir hafi sambandi við Else, Jón eða Bjarna.



5 menn í vinnuhóp sem fóru á námskeiðið í Danmörku

- Bergrún A. Þorsteinsdóttir frá Hallormsstað, Agnes Geirdal, Jón Þór Birgisson, Böðvar Guðmundsson og Else Möller.
- Markmið vinnuhópsins er að reyna að sameina upplýsingar, rannsóknir og þekkingu sem er til í sambandi við jólatrjáaræktun og búa til einskona gagnagrunn.
- Að hvetja til meiri áhuga á jólatrjáaræktun sem aukabúgrein og skógræktun almennt.